

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA UOKiK W POZNANIU**

ul. Zielona 8, 61-851 Poznań
Tel. (0-61) 852-15-17, 852-77-50, Fax (0-61) 851-86-44
E-mail: poznan@uokik.gov.pl

Poznań, dnia 23 grudnia 2013r.

RPZ-61/28/13/KB

DECYZJA nr RPZ 47/2013

Stosownie do art. 33 ust. 6 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. nr 50 poz. 331 ze zm.), po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu wobec Bogumili Dylewicz, prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą „Midyko” w Puszczykowie

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

I. na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów**, określoną w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ww. ustawy, stosowanie przez Bogumilę Dylewicz, prowadzącą działalność gospodarczą pod nazwą „Midyko” w Puszczykowie we wzorcu umowy postanowienia, które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kpc, o treści:

„Wysokość opłaty może ulec zmianie na skutek inflacji powodującej wzrost kosztów prowadzenia pensjonatu. Zmiany wysokości opłat nie mogą wystąpić częściej niż raz w kwartale”

i nakazuje się zaniechanie jej stosowania;

II. na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów**, określoną w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ww. ustawy, stosowanie przez Bogumilę Dylewicz, prowadzącą działalność gospodarczą pod nazwą „Midyko” w Puszczykowie we wzorcu umowy postanowienia, które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kpc, o treści:

„W przypadku sprzeczności w interpretacji niniejszej umowy, jako właściwy do rozstrzygnięcia sporu ustala się właściwy rzeczowo sąd w Poznaniu”

i stwierdza się zaniechanie jej stosowania z dniem 31.05.2013r.;

III. na podstawie art. 105 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960r. Kodeks postępowania administracyjnego (j.t. Dz.U. z 2013r. poz. 267) w zw. z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, **umarza się** postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, w części dotyczącej podejrzenia stosowania przez Bogumilę Dylewicz, prowadzącą działalność gospodarczą pod nazwą „Midyko” w Puszczykowie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, określonej w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na stosowaniu we wzorcu umowy postanowienia, które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kpc, o treści:

„Wniesiona opłata miesięczna nie podlega zwrotowi, jeżeli Pensjonariusz z przyczyn niezależnych od Pensjonatu opuścił go przed końcem opłaconego miesiąca pobytu”;

IV. na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **nakłada się** na Bogumiłę Dylewicz, prowadzącą działalność gospodarczą pod nazwą „Midyko” w Puszczykowie w związku z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ww. ustawy:

1. w zakresie opisanym w pkt I sentencji niniejszej decyzji, **karę pieniężną** w wysokości 792 złote (słownie: siedemset dziewięćdziesiąt dwa zł), płatną do budżetu państwa,
2. w zakresie opisanym w pkt II sentencji niniejszej decyzji, **karę pieniężną** w wysokości 222 złote (słownie: dwieście dwadzieścia dwa zł), płatną do budżetu państwa.

Uzasadnienie

W związku z otrzymanym pismem konsumenta Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatura w Poznaniu (dalej: Prezes Urzędu) wszczął z urzędu postępowanie wyjaśniające, mające na celu wstępne ustalenie, czy działania Bogumiły Dylewicz, prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą „Midyko” w Puszczykowie (dalej: Przedsiębiorca lub Midyko) uzasadniają wszczęcie postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Przedmiotem tego postępowania było w szczególności wstępne ustalenie, czy Przedsiębiorca stosuje w obrocie konsumenckim postanowienia wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kpc.

Zgromadzone w sprawie materiały dowodowe potwierdziły, że Przedsiębiorca, może stosować niedozwolone postanowienia umowne. Pismem z dnia 9.05.2013r. Przedsiębiorca został wezwany do dobrowolnego zaniechania postanowień umownych, które mogły zostać uznane za tożsame z postanowieniami wpisanymi do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone oraz postanowienia o treści: *W przypadku braku wniesienia miesięcznej opłaty za pobyt pensjonariusza w terminie ustalonym w § 4 niniejszej umowy, po upływie tygodnia licząc od dnia wezwania do zapłaty, Pensjonariusz zostanie przewieziony na koszt osoby zobowiązanej do wykonania umowy i działającej w charakterze pełnomocnika – do miejsca stałego zameldowania*”. Wezwanie zostało Przedsiębiorcy doręczone 13.05.2013r.

Po ponownej analizie stosowanego przez Midyko wzorca umowy i uwzględnieniu charakteru usług świadczonych przez Przedsiębiorcę, Prezes Urzędu doszedł do wniosku, że dla właściwego zabezpieczenia interesu publicznego, konieczne jest wszczęcie postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w zakresie stosowania tych postanowień, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone. Z uwagi na powyższe, postanowieniem z dnia 21 maja 2013r. Prezes Urzędu wszczął z urzędu postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, w związku z podejrzeniem stosowania przez Przedsiębiorcę praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, określonej w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na stosowaniu we wzorcu umowy postanowień, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kpc, o treści:

- a) *„Wysokość opłaty może ulec zmianie na skutek inflacji powodującej wzrost kosztów prowadzenia pensjonatu. Zmiany wysokości opłat nie mogą wystąpić częściej niż raz w kwartale”;*
- b) *„Wniesiona opłata miesięczna nie podlega zwrotowi, jeżeli Pensjonariusz z przyczyn niezależnych od Pensjonatu opuścił go przed końcem opłaconego miesiąca pobytu”;*

- c) *„W przypadku sprzeczności w interpretacji niniejszej umowy, jako właściwy do rozstrzygnięcia sporu ustala się właściwy rzeczowo sąd w Poznaniu”.*

Zawiadomienie o wszczęciu postępowania zostało doręczone Midyko w dniu 24.05.2013r.

W dniu 28.05.2013r. do Delegatury UOKiK w Poznaniu wpłynęła odpowiedź Przedsiębiorcy na wezwanie do dobrowolnego zaniechania z załączonym nowym wzorcem umowy i prośbą o jego zatwierdzenie (pismo datowane na 24.05.2013r.). W dniu 29.05.2013r. z kolei, wpłynęło pismo pełnomocnika Midyko (datowane na 27.05.2013r.) z wyszczególnionymi zmianami, które wprowadzone zostały we wzorcu umowy. Przedstawione w obu pismach modyfikacje wzorca umowy różniły się między sobą. W zakresie postanowienia wskazanego powyżej w punkcie a) Przedsiębiorca uzupełnił je o następujący zapis: *„Zmiana wysokości opłat zostanie podana pisemnie z wyprzedzeniem 1 miesiąca. W wypadku zmiany wysokości opłaty mieszkańcy placówki oraz jego pełnomocnikowi przysługuje prawo wypowiedzenia na warunkach określonych w pkt 4”.* Pkt 4 z kolei stanowi: *„Każda ze stron jest uprawniona do wypowiedzenia niniejszej umowy. Okres wypowiedzenia wynosi jeden miesiąc i kończy się z upływem ostatniego dnia okresu rozliczeniowego.”* Z kolei pełnomocnik Midyko zaproponował następujące uzupełnienie zakwestionowanego postanowienia: *„O zmianie wysokości opłaty, o której mowa powyżej pensjonat zobowiązany jest poinformować pensjonariusza lub jego pełnomocnika co najmniej na miesiąc przed zmianą wysokości opłaty. W takim przypadku Pensjonariuszowi lub jego pełnomocnikowi przysługuje prawo do odstąpienia od umowy w terminie 7 dni od dnia poinformowania go o zmianie wysokości opłaty z zachowaniem okresu wypowiedzenia, o którym mowa poniżej. W przypadku odstąpienia od umowy do jej zakończenia obowiązuje opłata w dotychczasowej wysokości.”*

W zakresie postanowienia wskazanego powyżej w punkcie b) Przedsiębiorca nie zaproponował żadnej zmiany, natomiast jego pełnomocnik zaproponował zmianę tego postanowienia w następujący sposób: *„Wniesiona opłata miesięczna nie podlega zwrotowi, jeżeli Pensjonariusz z przyczyn niezależnych od pensjonatu opuścił go przed końcem opłaconego miesiąca pobytu, chyba że opuszczenie pensjonatu nastąpiło z ważnego powodu lub z powodu rażącej winy pensjonatu.”*

Odnosnie postanowienia wskazanego powyżej w punkcie c) pełnomocnik Midyko oświadczył, że zostanie ono zastąpione postanowieniem o treści: *„W przypadku sprzeczności w interpretacji niniejszej umowy, jako właściwy do rozstrzygnięcia sporu ustala się sąd właściwy dla miejsca podpisania umowy.”* Przedsiębiorca natomiast usunął zakwestionowane postanowienie z treści przedłożonego wzorca umowy.

Pismem z dnia 29.05.2013r. Przedsiębiorca poprosił o wyjaśnienie dlaczego zostało wszczęte postępowanie administracyjne skoro w wyznaczonym terminie przesłany został zmodyfikowany wzorec umowy, a nadto stosowany wzorec umowy nie był nigdy kwestionowany przez Wojewodę Wielkopolskiego.

Pismem z dnia 28.06.2013r., Prezes Urzędu wyjaśnił Przedsiębiorcy podstawy wszczęcia postępowania oraz ponownie pouczył o możliwych rodzajach rozstrzygnięć merytorycznych kończących postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, w tym o treści art. 28 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (podobne pouczenie znajdowało się już wcześniej w zawiadomieniu o wszczęciu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów).

Pismem z dnia 12.07.2013r. pełnomocnik Midyko oświadczył, że postępowanie w sprawie zostało wadliwie wszczęte, a ponadto Przedsiębiorca – pomimo że nie zgadza się z zarzutami – zmienił zakwestionowane „zapisy we wszystkich umowach, w których były one ujęte”. Pełnomocnik wskazał, że biorąc pod uwagę ww. okoliczności postępowanie winno być umorzone. W ocenie pełnomocnika winno być ono ponadto umorzone z uwagi na treść art. 11 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Jednocześnie pełnomocnik Midyko oświadczył, że jego mandantka „od końca czerwca 2013r. nie proponuje klientom, w zawieranych z nimi

umowach, zakwestionowanych przez Prezesa UOKiK postanowień umownych” oraz załączył kopie 3 umów zawartych przez Midyko z konsumentami w czerwcu b.r. oraz jedną kopie umowy zawartej w maju 2013r. Pismem z dnia 12.11.2013r. pełnomocnik strony podniósł, że Przedsiębiorca nigdy nie stosował wzorca umowy, a każda zawierana umowa była zawsze indywidualnie negocjowana z klientem przed jej podpisaniem.

Prezes Urzędu ustalił, co następuje:

Bogumiła Dylewicz prowadzi działalność gospodarczą pod nawą „Midyko” w oparciu o wpis do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej. Przedmiotem jej działalności jest przede wszystkim pomoc społeczna z zakwaterowaniem dla osób w podeszłym wieku i osób niepełnosprawnych.

W ramach tej działalności, od grudnia 2005 roku Przedsiębiorca prowadzi pensjonat „Radosna Jesień” w Puszczykowie, w którym świadczy usługi opiekuńcze. Placówka posiada [usunięto] miejsc.

Od 2011 roku, Midyko stosowało w obrocie z konsumentami wzorzec umowy, w którym zamieszczone zostały m.in. postanowienia o treści:

- a) *„Wysokość opłaty może ulec zmianie na skutek inflacji powodującej wzrost kosztów prowadzenia pensjonatu. Zmiany wysokości opłat nie mogą wystąpić częściej niż raz w kwartale”,*
- b) *„Wniesiona opłata miesięczna nie podlega zwrotowi, jeżeli Pensjonariusz z przyczyn niezależnych od Pensjonatu opuścił go przed końcem opłaconego miesiąca pobytu”,*
- c) *„W przypadku sprzeczności w interpretacji niniejszej umowy, jako właściwy do rozstrzygnięcia sporu ustala się właściwy rzeczowo sąd w Poznaniu” (§ 14 Umowy).*

W 2012 roku Przedsiębiorca zawarł [usunięto] umów z konsumentami, natomiast w 2013r. (do końca października) [usunięto] umów.

Co najmniej od 31.05.2013r. Midyko stosuje nowy wzorzec umowny, w którym postanowienie wskazane powyżej w pkt c) zostało usunięte, postanowienie opisane w punkcie b) pozostało bez zmian, natomiast postanowienie zacytowane w punkcie a) otrzymało następujące brzmienie: *Wysokość opłaty może ulec zmianie na skutek inflacji powodującej wzrost kosztów prowadzenia pensjonatu. Zmiany wysokości opłat nie mogą wystąpić częściej niż raz w kwartale. Zmiana wysokości opłaty zostanie podana pisemnie z wyprzedzeniem 1 miesiąca. W wypadku zmiany wysokości opłaty mieszkańcowi oraz jego pełnomocnikowi przysługuje prawo wypowiedzenia na warunkach określonych w pkt 4”. Punkt 4, o którym mowa w zacytowanym postanowieniu dotyczy ogólnego prawa do wypowiedzenia umowy i brzmi: „Każda ze stron jest uprawniona do wypowiedzenia niniejszej umowy. Okres wypowiedzenia wynosi jeden miesiąc i kończy się z upływem ostatniego dnia okresu rozliczeniowego.”*

W 2012 roku Przedsiębiorca osiągnął przychód w kwocie [usunięto] zł.

Prezes Urzędu zważył, co następuje:

Stosownie do art. 1 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, ochrona interesów przedsiębiorców i konsumentów podejmowana w ramach działań Prezesa Urzędu jest prowadzona w interesie publicznym. Ingerencja Prezesa Urzędu ma na celu ochronę interesów zbiorowości, a nie wprost poszczególnych, indywidualnych uczestników rynku. Naruszenie interesu publicznego stanowi bezwzględny warunek uznania kompetencji Prezesa Urzędu do rozstrzygnięcia określonej sprawy. Interes publiczny zostaje naruszony wówczas, gdy działania przedsiębiorcy godzą w interesy ogólnospołeczne i dotyczą szerokiego kręgu uczestników rynku, zaburzając jego prawidłowe funkcjonowanie.

W ocenie Prezesa Urzędu, rozpatrywana sprawa ma charakter publicznoprawny. Wiąże się z ochroną interesu wszystkich konsumentów, którzy byli lub mogli stać się klientami Spółki, tj. zawrzeć z nią umowę w oparciu o wzorzec umowy o świadczenie usług opiekuńczych. Działania Spółki nie dotyczą więc interesów poszczególnych osób, których sprawy miałyby charakter jednostkowy, indywidualny i nie dający się porównać z innymi, ale kręgu konsumentów- jej obecnych i przyszłych kontrahentów, których sytuacja jest identyczna i wynika z posługiwania się przez Spółkę wzorcem umowy. Naruszenie interesu publicznoprawnego przejawia się tym samym w naruszeniu zbiorowego interesu konsumentów. W niniejszej sprawie istnieje zatem możliwość poddania zachowania Spółki dalszej ocenie pod kątem stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Ocenę tę poprzedzić należy stwierdzeniem, że Bugumiła Dylewicz jest przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Jest bowiem osobą fizyczną prowadzącą we własnym imieniu działalność gospodarczą na podstawie wpisu do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej. W konsekwencji, jej zachowania podlegają kontroli z punktu widzenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

W tym miejscu należy podkreślić również, że argumenty pełnomocnika strony dotyczące wadliwości wszczęcia postępowania są niezasadne. Po pierwsze bowiem istniało w sprawie uzasadnione podejrzenie stosowania przez Midyko praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, a tym samym podstawa do wszczęcia postępowania administracyjnego. Prezes Urzędu co prawda wezwał Przedsiębiorcę do dobrowolnego zaniechania stosowania bezprawnych działań, niemniej jednak po ponownej analizie skargi konsumentki oraz charakteru świadczonych przez Midyko usług (na rzecz starszych, schorowanych osób) uznał, że zasadne jest wszczęcie postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. W świetle przepisów prawa, jedynie taki tryb procedowania gwarantuje Prezesowi Urzędu możliwość władczej kontroli zgodności z prawem dalszych działań Przedsiębiorcy w przedmiocie objętym postępowaniem. Taką konieczność potwierdziło zresztą zachowanie strony postępowania i jej pełnomocnika, którzy składali sprzeczne wzajemnie oświadczenia, co do treści wprowadzanych w życie wzorców umowy. Podkreślenia wymaga, że podstawą umorzenia postępowania może być jedynie jego bezprzedmiotowość, polegająca na braku któregoś z elementów stosunku materialnoprawnego, skutkującego tym, iż nie można załatwić sprawy przez rozstrzygnięcie jej co do istoty. Taka sytuacja miała miejsce w niniejszym postępowaniu jedynie co do jednego z postanowień umowy, o czym będzie mowa poniżej.

Pełnomocnik Midyko wskazywał też, że podstawą umorzenia postępowania w sprawie powinien być również art. 11 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Abstrahując już od faktu, że przepis ten dotyczy praktyk ograniczających konkurencję, a nie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów (których pełnomocnik strony zdaje się nie rozróżniać), to ust. 2 tego przepisu stanowi, że w sytuacji zaniechania stosowania praktyk, Prezes Urzędu wydaje decyzję o stwierdzeniu zaniechania ich stosowania, a nie o umorzeniu postępowania. Odpowiednikiem tego przepisu dla praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów jest art. 27 ww. ustawy, który przewiduje analogiczne rozwiązanie.

Przechodząc do merytorycznej oceny zachowania Midyko należy wskazać, że zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie godzące w nie bezprawne działania przedsiębiorcy, w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego.

Stwierdzenie tej praktyki wymaga wystąpienia dwóch przesłanek: **bezprawności działania przedsiębiorcy i naruszenia zbiorowego interesu konsumentów.**

Jako bezprawne należy kwalifikować zachowania sprzeczne z prawem, zasadami współżycia społecznego lub dobrymi obyczajami, bez względu na winę, a nawet świadomość sprawcy. Dla ustalenia bezprawności działania wystarczy, że określone zachowanie koliduje z przepisami prawa (por. Komentarz do ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji pod red. Janusza Szwai, Wyd. CH Beck, Warszawa 2000r., str. 117-118). Zbiorowe interesy konsumentów to prawa nieograniczonej liczby konsumentów, nie stanowią przy tym sumy indywidualnych interesów dającej się określić, nawet licznej grupy konsumentów.

Bezprawność zarzuconej Przedsiębiorcy praktyki wynika z tożsamości stosowanych przez niego postanowień wzorca umowy z postanowieniami wpisanymi do rejestru niedozwolonych postanowień umownych.

Prezes Urzędu nie podziela stanowiska strony, że w obrocie z konsumentami nie wykorzystuje wzorca umowy. W toku postępowania wyjaśniającego pełnomocnik strony, oświadczył, że stosowany przez jego mandantkę wzorzec umowy *każdorazowo podlega negocjacom z każdym klientem, każdy klient ma możliwość niewyrażenia zgody na wskazane w umowie zapisy, a wówczas mogą one ulec zmianie w sposób wynegocjowany przez strony umowy*. Dokładnie taka sama argumentacja pojawiła się w piśmie pełnomocnika z dnia 12.07.2013r. złożonym w toku postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Z kolei w piśmie z dnia 12.11.2013r. pełnomocnik Przedsiębiorcy wskazał, że *Bogumiła Dylewicz (...) nigdy nie stosowała wzorca umowy, a każda zawierana przez nią umowa była zawsze indywidualnie negocjowana z klientem przed jej podpisaniem*.

W ocenie Prezesa Urzędu, w niniejszej sprawie mamy do czynienia z wzorcem umowy w rozumieniu art. 384 § 1 Kodeksu cywilnego, a więc zbiorem postanowień, które ustalone zostały jednostronnie przez Przedsiębiorcę przed zawarciem umowy i które przeznaczone są stosowania w nieograniczonej liczbie przypadków (por. Agnieszka Rzepecka- Gil. Komentarz do art. 384 Kodeksu cywilnego. LEX/el. 2010). Okazywany konsumentom przez Przedsiębiorcę dokument stanowi bez wątpienia propozycję postanowień, które kształtują treść przyszłego stosunku prawnego pomiędzy Przedsiębiorcą a jego klientami. Oznacza to, zdaniem Prezesa Urzędu, że Przedsiębiorca opracował w istocie wzorzec umowy i przedstawiając go konsumentom jest gotów zawierać umowy zgodnie z jego postanowieniami.

Należy podkreślić, że wszystkie przedłożone w toku postępowania wyjaśniającego umowy o opiekę zawarte przez Przedsiębiorcę z konsumentami zawierały te same postanowienia, również te zakwestionowane przez Prezesa Urzędu. Jedyne różnice pomiędzy tymi umowami polegały na tym, że w 4 spośród 27 umów znajdowało się dodatkowe postanowienie dotyczące tzw. okresu rozpoznawczo-aklimatyzacyjnego, natomiast w 7 spośród 27 umów znajdowało się dodatkowe postanowienie dotyczące zasad rozliczeń w przypadku umów zawartych na okres krótszy niż miesiąc. Poza tym, umowy te różnią się jedynie w miejscach, które we wzorcu umowy zostały pozostawione wolne i są przeznaczone do wpisania zmiennych przy zawarciu umowy danych, dotyczących przede wszystkim oznaczenia stron, wysokości opłat i czasu trwania umowy. Pozostała treść tych umów odpowiada natomiast treści wzorca umowy przedłożonego przez Przedsiębiorcę na żądanie Prezesa Urzędu.

Przedsiębiorca nie wykazał, stosownie do art. 385¹ § 4 Kodeksu cywilnego, że zakwestionowane postanowienia były, jak twierdzi, uzgodnione indywidualnie. Nie ma zatem podstaw do stwierdzenia, że konsumenci rzeczywiście brali udział w kształtowaniu postanowień zawieranych z Przedsiębiorcą umów. Poczynione ustalenia prowadzą do wniosku, że postanowienia niedozwolone, które zostały zamieszczone w zawartych umowach zostały przejęte z wzorca umowy, który Przedsiębiorca proponuje konsumentom przed zawarciem umowy.

Warto też podkreślić, że fakt, iż niektóre postanowienia wzorca mogą zostać zmienione w trakcie ewentualnych negocjacji z klientem nie zmienia charakteru prawnego wzorca umowy. Dla uznania, że przedsiębiorca stosuje w obrocie wzorzec umowy nie jest bowiem konieczne wykazanie, że treść wszystkich umów zawartych z klientami jest w całości identyczna z treścią

wzorca. Wystarczające jest wykazanie, że przy zawieraniu umów przedsiębiorca posługuje się wzorcem (tak np. wyrok SOKiK z dnia 5 grudnia 2006r. sygn. akt Amc 126/05).

W świetle utrwalonego orzecznictwa sądowego, Prezes Urzędu może stwierdzić stosowanie praktyki określonej w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów również w odniesieniu do przedsiębiorcy, który nie był stroną postępowania sądowego zakończonego wpisaniem danej klauzuli do rejestru niedozwolonych postanowień umownych.

Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 2 grudnia 2005r. sygn. akt VI ACa 760/05 podkreślił, że praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów jest posługiwanie się postanowieniem wpisanym do rejestru w oderwaniu od zagadnienia, czy wpis do rejestru powstał w związku ze stosowaniem wzorca umowy przez podmiot, co do którego bada się stosowanie praktyki. Jak wskazał Sąd Apelacyjny, naruszenie interesów konsumentów może nastąpić w wyniku działań podmiotów, które stosują klauzule abuzywne już wpisane do rejestru, przy czym wpis taki związany był z działaniami innych przedsiębiorców.

Z kolei w wyroku z dnia 25 maja 2005r. sygn. akt XVII Ama 46/04 Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: SOKiK) wyraził pogląd, że dla uznania określonej klauzuli za niedozwolone postanowienie umowne wystarczy stwierdzenie, że mieści się ona w hipotezie klauzuli wpisanej do rejestru i nie jest konieczna literalna zgodność porównywanych klauzul. Czynnikiem przesądzającym o podobieństwie klauzul powinien być bowiem zamiar, cel, jakiemu ma służyć kwestionowane postanowienie. Jeśli cel utworzenia spornej klauzuli odpowiada celowi sformułowania klauzuli uznanej za niedozwoloną, oba zapisy można uznać za tożsame.

Przedstawione powyżej orzecznictwo potwierdza uchwała 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2006r. sygn. akt III SZP 3/2006, w której uznano, że *stosowanie postanowień wzorców umów o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie- Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wpisanych do rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego, może być uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 23a* (w obowiązującej obecnie ustawie z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów, praktyka naruszająca zbiorowe interesy konsumentów uregulowana została w art. 24).

Odwołując się do argumentów o charakterze celowościowym oraz kierując się potrzebą zapewnienia skuteczności tego przepisu, Sąd Najwyższy podkreślił, że *praktyka naruszająca zbiorowe interesy konsumentów obejmuje również przypadki wprowadzenia jedynie zmian kosmetycznych, polegających na przestawieniu szyku wyrazów lub zastąpieniu jednych wyrazów innymi, jeżeli tylko wykładnia postanowienia pozwoli stwierdzić, że jego treść mieści się w hipotezie zakazanej klauzuli. Stosowanie klauzuli o zbliżonej treści do klauzuli wpisanej do rejestru, która wywołuje takie same skutki godzi przecież tak samo w interesy konsumentów, jak stosowanie klauzuli identycznej co wpisana do rejestru. (...) Możliwość uznania zachowania przedsiębiorcy, polegającego na stosowaniu postanowień wzorców umownych, które nie mają identycznego brzmienia jak postanowienia wpisane do rejestru, za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, w sposób istotny zwiększa skuteczność obu instytucji (tj. niedozwolonych postanowień umownych oraz praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumenta), zniechęcając przedsiębiorców do obchodzenia wpisów dokonanych w rejestrze niedozwolonych postanowień.*

Nie jest więc konieczna dokładna, literalna zbieżność klauzuli wpisanej do rejestru i klauzuli z nią porównywanej. Niedozwolone będą również takie postanowienia wzorców umów, które mieszczą się w hipotezie klauzuli wpisanej do rejestru, których treść zostanie ustalona w oparciu o dokonaną wykładnię.

Pkt I sentencji decyzji

W prowadzonym postępowaniu Prezes Urzędu zakwestionował postanowienie wzorca umowy Midyko o treści: „*Wysokość opłaty może ulec zmianie na skutek inflacji powodującej wzrost kosztów prowadzenia pensjonatu. Zmiany wysokości opłat nie mogą wystąpić częściej niż raz w kwartale*”

Wyrokiem z dnia 5 października 2005r. sygn. akt XVII Amc 20/05 SOKiK uznał za niedozwolone postanowienie o treści: „*Wysokość czesnego może ulegać zmianom w zależności od inflacji i aktualnych kosztów kształcenia*” (pozycja 643 rejestru). W uzasadnieniu wyroku SOKiK podzielił stanowisko powoda - Prezesa Urzędu, że postanowienie to jest niedozwolonym postanowieniem umownym określonym w art. 385³ pkt 20 Kodeksu cywilnego. Zgodnie z tym przepisem, niedozwolonymi postanowieniami umownymi są te, które przewidują uprawnienie kontrahenta konsumenta do określenia lub podwyższenia ceny lub wynagrodzenia bez przyznania konsumentowi prawa odstąpienia od umowy. SOKiK wskazał również, że „*o ile szkoła ma pełne prawo do podwyższenia wysokości czesnego w zależności od inflacji i aktualnych kosztów kształcenia, o tyle studentowi (konsumentowi) powinno być gwarantowane prawo do odstąpienia od zawartej umowy, gdy nie jest on w stanie ponieść kosztów podwyżki*”.

W ocenie Prezesa Urzędu, zakwestionowane postanowienie, jakkolwiek dotyczy innej branży działalności gospodarczej, to mieści się w hipotezie przywołanej klauzuli niedozwolonej. Z jednej bowiem strony przyznaje Przedsiębiorcy prawo do podwyższenia opłaty, z drugiej natomiast nie gwarantuje konsumentowi prawa do odstąpienia od umowy z tego powodu. Należy podkreślić, że problemu tego nie rozwiązuje ogólne prawo do rozwiązania umowy przez konsumenta w każdym czasie za wypowiedzeniem. W takiej bowiem sytuacji, do momentu rozwiązania umowy, konsument jest zobowiązany do ponoszenia opłat w podwyższonej wysokości. Na tę okoliczność również zwracał uwagę SOKiK w ww. orzeczeniu.

Z uwagi na powyższe, Prezes Urzędu uznał działania Midyko w opisanym powyżej zakresie za bezprawne.

Jak wskazano powyżej, do uznania, że spełnione zostały przesłanki praktyki określonej w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów niezbędne jest ponadto wykazanie, że bezprawne działanie przedsiębiorcy godzi w **zbiorowy interes konsumentów**.

W uzasadnieniu wyroku z dnia 10 kwietnia 2008r. sygn. akt III SK 27/07 Sąd Najwyższy wyjaśnił, że gramatyczna wykładnia pojęcia „zbiorowy interes konsumentów” prowadzi do wniosku, że chodzi o zachowanie przedsiębiorcy, które godzi w interesy grupy osób stanowiących określony zbiór. Rezultaty tej wykładni modyfikuje zastrzeżenie, że nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma interesów indywidualnych. Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, że przy konstruowaniu pojęcia „zbiorowy interes konsumentów” nie można opierać się tylko i wyłącznie na tym, czy oceniana praktyka skierowana jest do nieoznaczonego z góry kręgu podmiotów. Zdaniem Sądu, wystarczające powinno być ustalenie, że zachowanie przedsiębiorcy nie jest podejmowane w stosunku do zindywidualizowanych konsumentów, lecz względem członków danej grupy (określonego kręgu podmiotów), wyodrębnionych spośród ogółu konsumentów za pomocą wspólnego dla nich kryterium. Sąd Najwyższy uznał, że *praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów jest (...) takie zachowanie przedsiębiorcy, które podejmowane jest w warunkach wskazujących na powtarzalność zachowania w stosunku do indywidualnych konsumentów wchodzących w skład grupy, do której adresowane są zachowania przedsiębiorcy, w taki sposób, że potencjalnie ofiarą takiego zachowania może być każdy konsument będący klientem lub potencjalnym klientem przedsiębiorcy*.

Interes konsumentów należy rozumieć jako interes prawny (a nie faktyczny), a więc uznany przez ustawodawcę jako zasługujący na ochronę i zabezpieczenie. Pod tym pojęciem należy rozumieć zarówno *stricte* ekonomiczne interesy konsumentów (o wymiarze majątkowym), jak również prawo konsumentów do uczestniczenia w przejrzystych i niezakłóconych przez przedsiębiorcę warunkach rynkowych, zapewniających konsumentom możliwość dokonywania transakcji przy całkowitym zrozumieniu, jaki jest ich rzeczywisty sens ekonomiczny i prawny na etapie przedkontraktowym i w czasie wykonywania umowy. Godzenie w zbiorowe interesy konsumentów może polegać zarówno na ich naruszeniu, jak i na zagrożeniu ich naruszenia. Nie jest zatem konieczne ustalenie, że którykolwiek z konsumentów został rzeczywiście poszkodowany wskutek stosowanej przez przedsiębiorcę praktyki.

Fakt, że Przedsiębiorca posługuje się w obrocie z konsumentami wzorcem umowy powoduje, że skutkami jego działań dotknięty może być nieoznaczony z góry krąg konsumentów, którego nie da się zidentyfikować, a więc wszyscy jej dotychczasowi i przyszli kontrahenci. W tym wypadku z posługiwania się przez Midyko wzorcem umownym wynika powtarzalność jego zachowania wobec takich osób.

W świetle powyższego, Prezes Urzędu uznał, że spełnione zostały przesłanki niezbędne do przypisania Przedsiębiorcy praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów: wykazana została bezprawność jego działań oraz naruszenie zbiorowego interesu konsumentów.

W toku postępowania Przedsiębiorca przedłożył nowy wzorec oraz umowy zawarte na jego podstawie. Wynika z nich, że Przedsiębiorca zmienił ww. postanowienie w następujący sposób: *„Wysokość opłaty może ulec zmianie na skutek inflacji powodującej wzrost kosztów prowadzenia pensjonatu. Zmiany wysokości opłat nie mogą wystąpić częściej niż raz w kwartale. Zmiana wysokości opłaty zostanie podana pisemnie z wyprzedzeniem 1 miesiąca. W wypadku zmiany wysokości opłaty mieszkańcowi oraz jego pełnomocnikowi przysługuje prawo wypowiedzenia na warunkach określonych w pkt 4”*. Punkt 4, o którym mowa w zacytowanym postanowieniu dotyczy ogólnego prawa do wypowiedzenia umowy i brzmi: *„Każda ze stron jest uprawniona do wypowiedzenia niniejszej umowy. Okres wypowiedzenia wynosi jeden miesiąc i kończy się z upływem ostatniego dnia okresu rozliczeniowego.”* Nadal zatem konsumentowi nie przysługuje prawo do odstąpienia od umowy, a jedynie prawo jej wypowiedzenia, przy czym konsument zobowiązany będzie ponosić podwyższoną opłatę przez cały okres wypowiedzenia. Co za tym idzie, brak jest podstaw do uznania, że Przedsiębiorca zaniechał stosowania wyżej opisanej praktyki, a podstawą rozstrzygnięcia Prezesa Urzędu w tym zakresie stał się art. 26 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Z uwagi na powyższe orzeczono jak w punkcie I sentencji decyzji.

Pkt II sentencji decyzji

W toku niniejszego postępowania Prezes Urzędu zakwestionował również postanowienie o treści: *„W przypadku sprzeczności w interpretacji niniejszej umowy, jako właściwy do rozstrzygnięcia sporu ustala się właściwy rzeczowo sąd w Poznaniu”*. Interpretacja stosowanego przez Przedsiębiorcę postanowienia prowadzi do wniosku, że postanowienie to mieści się w hipotezach klauzul niedozwolonych wpisanych m.in. w pozycjach: 41, 691 i 979 rejestru niedozwolonych postanowień umownych, kwestionujących właściwość miejscową sądu, wskazaną w przepisach kodeksu postępowania cywilnego.

Zgodnie z art. 27 k.p.c., powództwo wytacza się przed sąd I instancji, w którego okręgu pozwany ma miejsce zamieszkania. Z kolei zgodnie z art. 34 k.p.c., powództwo o ustalenie istnienia umowy, o jej wykonanie, rozwiązanie lub unieważnienie, jako też o odszkodowanie z powodu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy wytoczyć można przed sąd miejsca jej wykonania.

Klauzule, które wskazywały jako właściwy sąd w konkretnym mieście bądź wyznaczony według jednego kryterium, w sposób węższy niż wynikający z Kodeksu postępowania cywilnego, ograniczający możliwość wyboru sądu innego niż wymieniony w umowie, były wielokrotnie uznawane za niedozwolone przez SOKiK i wpisane do rejestru niedozwolonych postanowień umownych. Między innymi wyrokiem z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie o sygn. akt XVII Amc 31/02 za niedozwolone postanowienie umowne uznano klauzulę o treści: *„Wszelkie spory wynikłe na tle zawartej umowy podlegają wyłączności sądu powszechnego dla siedziby firmy przyjmującej zamówienie”* (wpisane do rejestru niedozwolonych postanowień umownych w pozycji 41). Z kolei wyrokiem z dnia 23.09.2004r. SOKiK uznał za niedozwolone postanowienie o treści *„Ewentualne spory wynikłe z niniejszej umowy rozstrzygane będą przez właściwy sąd w Poznaniu”* (poz. 691 rejestru). Ponadto w wyroku z dnia 6 października 2006r. sygn. akt XVII Amc 101/05, SOKiK uznał za niedozwolone

postanowienie w brzmieniu: „*Ewentualne kwestie sporne rozstrzygane będą przez sądy powszechne właściwe ze względu na siedzibę Zleceniobiorcy*”. Postanowienie to zostało następnie wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone w pozycji 979.

Zdaniem Prezesa Urzędu, postanowienie wzorca Przedsiębiorcy jest tożsame z klauzulami wpisanymi do rejestru. Bez wątpienia ww. postanowienie ogranicza zarówno konsumentowi, jak i Przedsiębiorcy możliwość wyboru sądu, który zgodnie z przepisami Kodeksu postępowania cywilnego należy uznać za właściwy do rozstrzygnięcia sporu powstałego na tle wiążącej ich umowy. Jak wynika z powołanych wyroków, za niezgodne z art. 385³ pkt 23 Kodeksu cywilnego uznaje się postanowienia, które nie tylko wyłączają właściwość sądu wyznaczonego według przepisów Kodeksu postępowania cywilnego w ogóle, ale także te, które ograniczają zakres możliwości przewidzianych w tej ustawie, co może negatywnie wpływać na sytuację procesową konsumentów.

Mając powyższe na względzie, Prezes Urzędu uznał, że w zakresie ww. zakwestionowanego postanowienia wykazana została bezprawność działań Przedsiębiorcy.

Natomiast, podobnie jak w przypadku wcześniej omówionej praktyki, naruszenie zbiorowych interesów konsumentów przez Midyko wynika z faktu posługiwania się w obrocie z konsumentami wzorcem umowy. Skutkami działań Przedsiębiorcy może być dotknięty nieoznaczony z góry krąg konsumentów, którego nie da się zidentyfikować, a więc wszyscy jego dotychczasowi i przyszli kontrahenci. W tym wypadku z posługiwania się przez Midyko wzorcem umownym wynika powtarzalność jego zachowania wobec takich osób.

W toku postępowania ustalono, że Przedsiębiorca zaniechał stosowania ww. postanowienia umownego. Najstarsza umowa przedłożona Prezesowi Urzędu, która nie zawierała przedmiotowego postanowienia pochodziła z 31.05.2013r., dlatego uznano, że z tą datą Przedsiębiorca zaniechał stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów orzeczono jak w punkcie II sentencji decyzji.

Pkt III sentencji decyzji

W prowadzonym postępowaniu Prezes Urzędu zarzucił również Przedsiębiorcy stosowanie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, określonej w art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na stosowaniu postanowienia wzorca umowy, które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o treści: „*Wniesiona opłata miesięczna nie podlega zwrotowi, jeżeli Pensjonariusz z przyczyn niezależnych od Pensjonatu opuścił go przed końcem opłaconego miesiąca pobytu*”.

Wstępna ocena uzasadniała podejrzenie, że ww. postanowienie może być tożsame z postanowieniem wpisanym do rejestru w pozycji 2867 o treści: „*Po wystawieniu faktury i późniejszej rezygnacji, a nie wykorzystaniu opłaconych zabiegów lub pobytu – nie ma zwrotów pieniężnych*”.

Podobnie jak ww. klauzula, postanowienie wzorca Midyko przewiduje utratę prawa do żądania zwrotu świadczenia konsumenta spełnionego wcześniej, niż świadczenie kontrahenta. Po przeprowadzeniu wnikliwej analizy porównawczej treści obydwu postanowień Prezes Urzędu uznał jednak, że brak wystarczającego uzasadnienia dla stwierdzenia ich tożsamości. Postanowienie stosowane przez Przedsiębiorcę ogranicza bowiem prawo konsumenta do żądania zwrotu uiszczonych opłat jedynie w sytuacjach kiedy konsument nie korzysta ze świadczeń przewidzianych umową z przyczyn niezależnych od Przedsiębiorcy. Klauzula wpisana do rejestru obejmuje natomiast przypadki, kiedy konsument zostaje pozbawiony prawa uzyskania zwrotu świadczenia spełnionego wcześniej, nawet jeśli rezygnacja następuje z winy przedsiębiorcy. W

tym stanie rzeczy, brak podstaw do stwierdzenia bezprawności działań Przedsiębiorcy w wyżej opisanym zakresie.

W związku z powyższym, w odniesieniu do postawionego Midyko zarzutu, podstawę rozstrzygnięcia Prezesa Urzędu stanowi art. 105 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego. Zgodnie z tym przepisem, gdy postępowanie z jakiegokolwiek przyczyny stało się bezprzedmiotowe w całości albo w części, organ administracji publicznej wydaje decyzję o umorzeniu postępowania odpowiednio w całości albo w części.

W wyroku z dnia 24 kwietnia 2003 r. sygn. akt III SA 2225/01 Naczelny Sąd Administracyjny stwierdził m.in. że *przesłanka bezprzedmiotowości występuje, gdy brak jest podstaw prawnych do merytorycznego rozstrzygnięcia danej sprawy w ogóle bądź nie było podstaw do jej rozpoznania w drodze postępowania administracyjnego. Bezprzedmiotowość postępowania oznacza brak któregoś z elementów stosunku materialnoprawnego, skutkującego tym, iż nie można załatwić sprawy przez rozstrzygnięcie jej co do istoty. Jest to orzeczenie formalne, kończące postępowanie bez jego merytorycznego rozstrzygnięcia. Bezprzedmiotowość wynika z przyczyn podmiotowych lub przedmiotowych (...). Bezprzedmiotowość postępowania administracyjnego to brak przedmiotu postępowania. Tym przedmiotem jest zaś konkretna sprawa, w której organ jest władny i jednocześnie zobowiązany rozstrzygnąć na podstawie przepisów prawa materialnego o uprawnieniach lub obowiązkach indywidualnego podmiotu.*

Okoliczności stanowiące podstawę do umorzenia postępowania mogą pojawić się zarówno przed wszczęciem postępowania, jak i w jego trakcie. Przepis art. 105 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego znajdzie zatem zastosowanie również wówczas, gdy przesłanka czyniąca postępowanie bezprzedmiotowym istniała już w chwili jego wszczęcia, ale stała się organowi znana dopiero w toku postępowania administracyjnego. Zdaniem Prezesa Urzędu, taka właśnie sytuacja występuje w niniejszej sprawie, w której nie jest możliwe przypisanie Spółce stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w zakresie dotyczącym stosowania we wzorcu umowy postanowienia o treści: *Wniesiona opłata miesięczna nie podlega zwrotowi, jeżeli Pensjonariusz z przyczyn niezależnych od Pensjonatu opuścił go przed końcem opłaconego miesiąca pobytu*".

Należy zauważyć, że ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów nie zawiera samodzielnej podstawy prawnej odnoszącej się do sposobu rozstrzygnięcia w przypadku, gdy zachodzi bezprzedmiotowość postępowania. Art. 83 powołanej ustawy przewiduje jednak, że w sprawach nieuregulowanych w ustawie do postępowania przed Prezesem Urzędu stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960r.- Kodeks postępowania administracyjnego.

W świetle powyższego, Prezes Urzędu orzekł jak w pkt III sentencji decyzji.

Pkt IV sentencji decyzji

Zgodnie z art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu może w drodze decyzji nałożyć na przedsiębiorcę, który choćby nieumyślnie dopuścił się stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24 ustawy, karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10% przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary.

Z powołanego wyżej przepisu wynika, że kara pieniężna ma charakter fakultatywny. O tym, czy w konkretnej sprawie w odniesieniu do wskazanego przedsiębiorcy zasadne jest nałożenie kary pieniężnej decyduje, w ramach uznania administracyjnego, Prezes Urzędu. Należy zwrócić uwagę, że przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie określają jakichkolwiek przesłanek, od których uzależnione byłoby podjęcie decyzji o nałożeniu kary. Ustawodawca wskazał jedynie w art. 111 ustawy te okoliczności, które Prezes Urzędu winien uwzględnić decydując o wymiarze kary pieniężnej, wymieniając okres, stopień oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy, a także uprzednie naruszenie przepisów ustawy.

Biorąc pod uwagę okoliczności sprawy, szczególności charakter i możliwe skutki zakwestionowanych postanowień Prezes Urzędu uznał za uzasadnione nałożenie na Przedsiębiorcę kary pieniężnej.

W opinii Prezesa Urzędu, ocena zgromadzonego materiału dowodowego wskazuje na nieumyślne naruszenie przez Midyko przepisów ustawy. Zdaniem Prezesa Urzędu, Przedsiębiorca powinien przewidywać, że jego działania podejmowane w ramach prowadzonej działalności gospodarczej mogą naruszać zbiorowe interesy konsumentów, a tym samym powinien dochować należytej staranności przy konstruowaniu wzorców umownych wykorzystywanych w obrocie z konsumentami, zapewniając ich zgodność z klauzulami wpisanymi do rejestru. Należy ponadto zwrócić uwagę, że zakwestionowane w prowadzonym postępowaniu postanowienia były wielokrotnie przedmiotem rozstrzygnięć SOKiK i od wielu lat figurują w rejestrze niedozwolonych postanowień umownych. Rejestr ten jest jawny i powszechnie dostępny, a stosowanie postanowień do niego wpisanych oznacza wprowadzenie do umowy elementu bezwzględnie przez prawo zakazanego. Postanowienia te nie regulują przy tym zagadnień o szczególnym charakterze, mających wyjątkowe zastosowanie, które mogłyby wywoływać ewentualne wątpliwości Przedsiębiorcy, ale dotyczą kwestii o podstawowym znaczeniu dla charakteru umowy zawieranej przez Midyko z konsumentami.

Przychód osiągnięty przez Przedsiębiorcę w 2012r. wyniósł [usunięto] zł. Maksymalna kara pieniężna, która mogłaby zostać nałożona na Spółkę wynosi [usunięto] zł po zaokrągleniu.

Ustalając wysokość kary Prezes Urzędu dokonał w pierwszej kolejności oceny wagi stwierdzonych naruszeń przepisów ustawy, wynikiem których jest określona kwota bazowa. W dalszej kolejności Prezes Urzędu rozważył, czy w sprawie występują okoliczności obciążające i łagodzące oraz jaki powinny mieć wpływ na wysokość kary.

Pkt IV. 1

Przypisana Przedsiębiorcy w pkt I sentencji decyzji praktyka polega na stosowaniu postanowienia wzorca umowy, które wpisane zostało do rejestru niedozwolonych postanowień umownych o treści: „*Wysokość opłaty może ulec zmianie na skutek inflacji powodującej wzrost kosztów prowadzenia pensjonatu. Zmiany wysokości opłat nie mogą wystąpić częściej niż raz w kwartale*”

Oceniając szkodliwość ww. postanowienia Prezes Urzędu uznał, że może mieć ono dolegliwe skutki finansowe dla interesów majątkowych konsumentów. Rozstrzygając o wadze stwierdzonego naruszenia Prezes Urzędu uwzględnił również fakt, że okres jego trwania przekroczył rok.

W ocenie Prezesa Urzędu, ww. okoliczności przesądzają o ustaleniu kwoty bazowej kary na poziomie [usunięto] % przychodu Midyko w 2012r. tj. [usunięto] zł po zaokrągleniu.

Prezes Urzędu uznał, że w niniejszej sprawie nie występują okoliczności obciążające, które przemawiałyby za podwyższeniem ustalonej kwoty bazowej kary. W szczególności brak wystarczających podstaw do przypisania Przedsiębiorcy umyślności działania, a więc zamiaru naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Zdaniem Prezesa Urzędu, brak także okoliczności łagodzących, które wpływałyby na obniżenie kwoty bazowej kary.

W związku z powyższym, Prezes Urzędu nałożył na Midyko karę pieniężną w kwocie 792 zł. Tak ustalona kara stanowi [usunięto] % przychodu osiągniętego przez Spółkę w 2012r. i [usunięto] % kary maksymalnej.

Pkt IV. 2

Przypisana Przedsiębiorcy w pkt II sentencji decyzji praktyka polega na stosowaniu postanowienia wzorca umowy, które wpisane zostało do rejestru niedozwolonych postanowień

umownych o treści: „W przypadku sprzeczności w interpretacji niniejszej umowy, jako właściwy do rozstrzygnięcia sporu ustala się właściwy rzeczowo sąd w Poznaniu”

Oceniając szkodliwość ww. postanowienia Prezes Urzędu uznał, że ma ono niewielki wpływ na sytuację ekonomiczną konsumentów i dotyczy sytuacji warunkowych. Ww. postanowienie może znaleźć zastosowanie raczej w wyjątkowych sytuacjach - rozstrzygnięcia sporu między stronami na drodze sądowej, w sytuacji gdy pozwanym będzie konsument, który ma miejsce zamieszkania poza obszarem właściwości sądów w Poznaniu. Rozstrzygając o wadze stwierdzonego naruszenia Prezes Urzędu uwzględnił również fakt, że okres jego trwania przekroczył rok.

W ocenie Prezesa Urzędu, ww. okoliczności przesądzają o ustaleniu kwoty bazowej kary na poziomie [usunięto] % przychodu Midyko w 2012r. tj. [usunięto] zł po zaokrągleniu.

Prezes Urzędu uznał, że w niniejszej sprawie nie występują okoliczności obciążające, które przemawiałyby za podwyższeniem ustalonej kwoty bazowej kary. Za okoliczność łagodzącą Prezes Urzędu uznał natomiast zaniechanie stosowania praktyki w zakresie dotyczącym ww. postanowienia. W ocenie Prezesa Urzędu fakt ten uzasadnia obniżenie kwoty bazowej kary o [usunięto] %, tj. do kwoty 222 zł po zaokrągleniu.

Z uwagi na powyższe, Prezes Urzędu nałożył na Przedsiębiorcę karę pieniężną w wysokości 222 zł. Tak ustalona kara stanowi [usunięto] % przychodu osiągniętego przez Midyko w 2012r. i [usunięto] % kary maksymalnej.

Zdaniem Prezesa Urzędu, orzeczone kary są adekwatne do okresu, stopnia oraz okoliczności naruszenia przez Przedsiębiorcę przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Kary te pełnią przede wszystkim funkcję represyjną, stanowiąc sankcję i dolegliwość za naruszenie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz prewencyjną, zapobiegającą ponownemu ich naruszeniu. Nie bez znaczenia jest ponadto ich walor wychowawczy, odstrasżający dla innych przedsiębiorców przed stosowaniem w przyszłości tego typu praktyk w obrocie z konsumentami.

Mając na uwadze powyższe, Prezes Urzędu orzekł jak w pkt IV sentencji.

Zgodnie z art. 112 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów karę pieniężną należy uiścić w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów: NBP O/O Warszawa 51101010100078782231000000.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. - od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie- Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwóch tygodni od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów- Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Poznaniu.

z upoważnienia Prezesa
Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
Dyrektor Delegatury UOKiK w Poznaniu
Jarosław Krüger

